



Äppelträdgården Göteborg (Zweden). White architects ontwikkelde nieuwe typologieën voor het gebied Frölunda. De architect was tevens opdrachtgever en won de Zweedse woningbouwprijs.



After bigness Kopenhagen (Denemarken). In reactie op Kopenhagen's iconische architectuur deze laagbouw in Islandsbrygge. Interessante wending van vorm naar interactie, maar met weinig urbane coherentie.

.....
OVER DE GRENS

Europees perspectief

Wat is de huidige rol van de architect in Nederland? Met die vraag op zak is het Amsterdamse architectenbureau ANA aan de slag gegaan. In september 2014 stapten ze in de camper en maakten een rondrit door Scandinavië en bekeken en vergeleken de rol van architecten in die landen en Nederland. Acht steden werden daarbij aangedaan, er moeten er nog 22 volgen, een reis van in totaal 19.500 kilometer in ruim twee jaar tijd.

Marcel van der Lubbe en Jannie Vink houden zich al jaren, naast architectonisch ontwerpen, bezig met onderzoek en onderwijs, het onderzoeksreisproject *Exploring future living* is daar een logisch vervolg op. Doel van het onderzoek is het inventariseren van de toekomstige woningbouwopgave, de verschillende manieren waarop deze opgave wordt aangepakt en de rol die architecten hierbij spelen. Daarbij wordt zowel naar de rol van architecten in diverse Europese landen gekeken, als naar de rol van architecten in Nederland, gezien vanuit buitenlands perspectief. De eerste reis in september 2014 voerde door Denemarken, Zweden en Noorwegen waarbij gesprekken werd met stakeholders uit de woningbouw (zoals architecten, onderzoekers, gemeenten, ontwikkelaars). Voor 2015 staan gesprekken met Nederlandse stakeholders op het programma plus een tweede reis door Europa. De bevindingen worden allemaal vastgelegd in een weblog (anagoeseurope.eu) en moeten resulteren in '100 huizen voor 100 Europeanen', een 'design in progress'.

Toegevoegde waarde

De woningbouw in Nederland wordt de laatste jaren steeds meer gedreven door de

economie, het ging alleen nog maar over geld, niet over architectuur. De architect is steeds meer een esthetisch adviseur geworden, de toegevoegde waarde lang niet altijd erkend. Vanwege de crisis kregen grote thema's als vergrijzing of verduurzaming in Nederland minder aandacht. In Noorwegen en Zweden, waar de crisis minder hard heeft toegeslagen en er een woningtekort bestaat, spelen die juist wel een belangrijke rol. In Scandinavië staat architectonische kwaliteit onder druk, maar dat heeft andere redenen én oplossingen. Leidde de discussie over betaalbaarheid in Nederland tot een beperktere rol van architecten in de projectmatige woningbouw, in Denemarken staat de toegevoegde waarde van architectuur helemaal niet ter discussie. Ook in Noorwegen draagt architectuur bij aan de waarde van woningbouw. Door de reizen en de gesprekken moet er een Europees netwerk van stakeholders ontstaan waarbinnen een uitwisseling van kennis en ervaring, van onderzoek en praktijk plaatsvindt.

Schaalverkleining

Nederland had de naam een innovatief architectuurland te zijn en voor het buitenland is dat nog steeds zo, ook onder de druk van de



Greenhouse Oslo (Noorwegen). In Oslo gaat alle aandacht uit naar de havenfrontontwikkelingen, maar de écht interessante ontwikkeling vindt je elders, zoals dit 'Green House', ontworpen door Element en ontwikkeld door Infill.

huidige omstandigheden. Zo is op dit moment de schaal van woningbouwprojecten steeds kleiner aan het worden, dit is bijvoorbeeld duidelijk zichtbaar in de Amsterdamse Houthavens en Zeeburgereiland. Een schaalverkleining waar bijvoorbeeld de Denen jaloers op zijn maar wat daar, onder de grote druk van de markt, niet mogelijk is. In bijna drie weken bezocht ANA acht steden en had 40 ontmoetingen, waaronder een aantal gepassioneerde architecten die niets liever willen dan goede woningbouw ontwerpen. Maar in alle bezochte landen staat de rol van de architect onder druk, vooral in Zweden waar de architect na het definitief ontwerp uit beeld verdwijnt. Maar juist daar zijn er een paar grote architectenbureaus die op slimme manieren toch goede en betaalbare architectuur neerzetten. Ondertussen moet ANA architecten in Nederland wel gewoon blijven doorgaan, dus alle dertig steden achter elkaar bezoeken zat er niet in. Een project in Zweden maakte deze reis echter verantwoord. Dit jaar gaat de reis misschien naar Zuid-Europa vanwege het contrast met de Scandinavië. ANA hoopt dat dit weer nieuwe kennis, inzichten en oplossingen gaat opleveren en een uitbreiding van het netwerk. En dat is ook veel waard.